Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PEDRA CRUZA VILLALÓNA
przedstawiona w dniu 2 lipca 2015 r.[1]

Sprawa C-245/14

Thomas Cook Belgium NV
przeciwko
Thurner Hotel GmbH

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Handelsgericht Wien (Austria)]

Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Współpraca w sprawach cywilnych — Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 — Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty — Artykuł 20 ust. 2 — Ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu — Informacja nieprawdziwa lub nieścisła — Brak właściwości sądu, który wydaje europejski nakaz zapłaty — Pojęcie „wyjątkowej okoliczności

1. Niniejsza sprawa daje Trybunałowi sposobność wypowiedzenia się po raz pierwszy co do pojęcia „wyjątkowej okoliczności" zawartego w art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006[2]. W szczególności należy ustalić, czy w ramach europejskiego postępowania nakazowego ewentualny brak właściwości sądu, który wydaje europejski nakaz zapłaty, z uwagi na możliwe występowanie klauzuli prorogacyjnej uzgodnionej między stronami, a nie wymienionej w pozwie o wydanie nakazu, uzasadnia, jako „wyjątkowa okoliczność", ponowne zbadanie nakazu, jeżeli dłużnik miał najwyraźniej możliwość wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty w terminie, lecz tego nie uczynił.

I – **Ramy prawne**

2. Motyw 25 rozporządzenia nr 1896/2006 został sformułowany w następujący sposób:

„Po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu w pewnych wyjątkowych przypadkach pozwany powinien być uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty. Takie ponowne zbadanie nie powinno oznaczać, że pozwany uzyskuje ponowną możliwość zakwestionowania roszczenia. Podczas ponownego badania zasadność roszczenia nie powinna być oceniana w zakresie szerszym niż to wynika z wyjątkowych okoliczności, na które powołuje się pozwany. Inne wyjątkowe okoliczności mogą obejmować przypadki, gdy europejski nakaz zapłaty opiera się na nieprawdziwych informacjach zawartych w pozwie".

1 — Język oryginału: hiszpański.

2 — Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz.U. L 399, s. 1). W postanowieniu w sprawie Novontech-Zala (C-324/12, EU:C:2013:205) Trybunał stwierdził już, że niedochowanie terminu na wniesienie sprzeciwu od europejskiego nakazu zapłaty ze względu na zaniedbanie przedstawiciela pozwanego nie może uzasadniać ponownego zbadania tego nakazu zapłaty, gdyż takie niedochowanie terminu nie może zostać uznane za wyjątkową okoliczność w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006. W wyroku eco cosmetics i Raiffeisenbank St. Georgen (C-119/13 i C-120/13, EU:C:2014:2144) Trybunał orzekł, że procedura z art. 20 rozporządzenia nr 1896/2006 nie ma zastosowania, w przypadku gdy europejski nakaz zapłaty nie został doręczony w sposób zgodny z minimalnymi standardami określonymi w art. 13–15 wspomnianego rozporządzenia.

3. Artykuł 16 rozporządzenia, zatytułowany „Sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty”, stanowi, co następuje:

„1. Pozwany może wnieść do sądu wydania sprzeciw od europejskiego nakazu zapłaty przy użyciu formularza F, określonego w załączniku VI, który jest doręczany pozwanemu wraz z europejskim nakazem zapłaty.

2. Sprzeciw musi zostać wysłany w terminie 30 dni od doręczenia nakazu pozwanemu.

3. W sprzeciwie pozwany wskazuje, że kwestionuje roszczenie, bez konieczności precyzowania powodów.

4. Sprzeciw wnosi się w formie papierowej lub za pomocą innego środka komunikacji, w tym komunikacji elektronicznej, akceptowanego przez państwo członkowskie wydania i dostępnego dla sądu wydania.

[…]”.

4. Artykuł 20 rozporządzenia, zatytułowany „Ponowne badanie w wyjątkowych przypadkach”, stanowi, co następuje:

„1. Po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania w przypadkach, gdy:

a) (i) nakaz zapłaty został doręczony w jeden ze sposobów przewidzianych w art. 14;

oraz

(ii) doręczenie nie nastąpiło w odpowiednim czasie umożliwiającym mu przygotowanie się do obrony, bez winy z jego strony;

lub

b) pozwany nie miał możliwości sprzeciwienia się roszczeniu z powodu siły wyższej lub z powodu nadzwyczajnych okoliczności, które były przez niego niezawinione,

pod warunkiem niezwłocznego podjęcia przez niego działań w obu przypadkach.

2. Po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest również uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania, w przypadku gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu lub ze względu na inne wyjątkowe okoliczności.

3. Jeżeli sąd odrzuci wniosek pozwanego z tego powodu, że nie zachodzi żadna z okoliczności, o których mowa w ust. 1 i 2, uzasadniających ponowne zbadanie nakazu, europejski nakaz zapłaty pozostaje w mocy.

Jeżeli sąd uzna, że ponowne zbadanie nakazu jest uzasadnione z uwagi na jedną z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, europejski nakaz zapłaty traci moc”.

II – **Postępowanie główne i pytania prejudycjalne**

5. Skarżąca w sprawie głównej, Thomas Cook Belgium NV (zwana dalej „Thomas Cook"), to biuro podróży z siedzibą w Gandawie (Belgia) oferujące różne usługi w sektorze turystycznym. W dniu 3 września 2009 r. Thomas Cook zawarł z Thurner Hotel GmbH (zwaną dalej „Thurner Hotel"), austriacką spółką z siedzibą w Sölden (Austria), umowę, gdzie uzgodniono nowe warunki współpracy na sezon letni 2010 r. Następnie Thurner Hotel, która zaoferowała zakwaterowanie turystyczne w Sölden na warunkach określonych w umowie, wobec braku zapłaty ze strony Thomas Cook wniosła do Bezirksgericht für Handelssachen Wien (gospodarczego sądu rejonowego w Wiedniu, Austria) pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty przeciwko belgijskiemu biuru podróży na kwotę 15 000 EUR. Określiła przy tym właściwość wskazanego sądu na podstawie miejsce spełnienia świadczenia, które znajdowało się w Austrii.

6. W dniu 26 czerwca 2013 r. skutecznie doręczono Thomas Cook europejski nakaz zapłaty. Nie złożyła ona sprzeciwu w przewidzianym art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 terminie 30 dni z uwagi na to, że, jak twierdzi, była zajęta przeprowadzaniem poszukiwań w archiwach, sprawdzając, czy kwestionowany nakaz zapłaty był uzasadniony, czy też nie.

7. W dniu 25 września 2013 r. Thomas Cook wniosła do Bezirksgericht für Handelssachen Wien o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006. Skarżąca podniosła zasadniczo, że nakaz został wydany przez sąd, który nie był właściwy, skoro ogólne warunki umowne uzgodnione między stronami zawierają klauzulę prorogacyjną, w której wskazano jako właściwe sądy w Gandawie (Belgia). Jej zdaniem europejski nakaz zapłaty, jako wydany niezgodnie z prawem, winien stracić moc na podstawie art. 20 ust. 3 rozporządzenia nr 1896/2006, skoro brak właściwości sądu, który wydał nakaz, stanowi podstawę do ponownego zbadania zgodnie z art. 20 ust. 2 rozporządzenia.

8. Postanowieniem z dnia 28 października 2013 r. Bezirksgericht für Handelssachen Wien odrzucił wniosek o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty złożony przez Thomas Cook. Od tego postanowienia Thomas Cook wniosła w terminie odwołanie do sądu odsyłającego. Uzasadniając odwołanie, Thomas Cook przywołała motyw 25 rozporządzenia nr 1896/2006, który uznaje wprost za „wyjątkową okoliczność" w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia to, że pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty opiera się na nieprawdziwych informacjach zawartych w pozwie. Zdaniem Thomas Cook w niniejszej sprawie Bezirksgericht für Handelssachen Wien nie dostrzegł, że właściwe były nie sądy austriackie, lecz na mocy ogólnych warunków umownych uzgodnionych między stronami sądy z Gandawy (Belgia). Zdaniem Thomas Cook sąd ten powinien orzec, iż wydanie europejskiego nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia.

9. Handelsgericht Wien (sąd gospodarczy w Wiedniu, Austria) wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania i o wniesieniu do Trybunału Sprawiedliwości następujących pytań prejudycjalnych:

„1) Czy rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty należy interpretować w ten sposób, że pozwany może złożyć wniosek o ponowne zbadanie przez sąd europejskiego nakazu zapłaty zgodnie z art. 20 ust. 2 tego rozporządzenia również wtedy, gdy nakaz zapłaty został mu wprawdzie skutecznie doręczony, ale na podstawie zawartych w formularzu wniosku informacji dotyczących właściwości sądu został wydany przez niewłaściwy sąd?

2) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: czy wyjątkowe okoliczności w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 występują zgodnie z motywem 25 komunikatu Komisji Europejskiej z dnia 7 lutego 2006 r. (COD 2004/0055) już wtedy, gdy europejski nakaz zapłaty został wydany na podstawie informacji w formularzu wniosku, które mogą się później okazać fałszywe, w szczególności jeżeli zależy od tego właściwość sądu?".

10. W niniejszej sprawie uwagi na piśmie zostały przedłożone przez Thurner Hotel, rządy niemiecki, austriacki i portugalski oraz Komisję. Thomas Cook przedłożyła uwagi na piśmie po terminie, w związku z czym nie zostały one dopuszczone. Na rozprawie, która odbyła się na wniosek Thomas Cook w dniu 16 kwietnia 2015 r., stawiła się jedynie Komisja.

III – **Podsumowanie stanowisk stron**

11. Thurner Hotel, po pierwsze, nie zgadza się z twierdzeniami Thomas Cook w sprawie głównej, zgodnie z którymi pozwana pozostawała w niewiedzy o braku płatności, co miało wynikać z tego, że nie zostały jej doręczone (przynajmniej we właściwym terminie) odpowiednie faktury, i co, jak twierdzi Thomas Cook, uniemożliwiło wniesienie sprzeciwu w terminie. Po drugie, Thurner Hotel kwestionuje również twierdzenie, jakoby strony zawarły umowę prorogacyjną określającą właściwość sądów z Gandawy. W każdym razie w pozwie o wydanie europejskiego nakazu zapłaty wskazano wprost, że właściwość sądu, do którego wniesiono pozew, ustalono na podstawie miejsca spełnienia zobowiązań umownych (na mocy art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001), wobec czego Thomas Cook mogła złożyć sprzeciw w terminie 30 dni.

12. Thurner Hotel uważa, że sporny przepis (art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006) należy wykładać w sposób zawężający. Jej zdaniem doszłoby do naruszenia zasady pewności prawa, gdyby pozwolić, aby – na podstawie wskazanego przepisu – formułowano zarzuty procesowe, które można było (i należało) przywołać przy zachowaniu terminu przewidzianego na wniesienie sprzeciwu.

13. Rząd austriacki opowiada się również za zawężającą wykładnią art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006, która wykluczałaby z pojęcia „wyjątkowej okoliczności" taką okoliczność, która mogła zostać przywołana w sprzeciwie przez dłużnika, z czym zgadza się również rząd niemiecki. Zdaniem rządu austriackiego jedynie europejski nakaz zapłaty rażąco sprzeczny z prawem lub uzyskany w sposób nieuczciwy powinien być przedmiotem ponownego badania na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia.

14. Jak wskazuje rząd portugalski, istnieją dwa przypadki, w których art. 20 ust. 2 rozporządzenia zezwala na ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu: pierwszy, gdy jest jasne, że wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w rozporządzeniu, w tym sensie, że nie przestrzegano przy wydaniu nakazu przesłanek ważności jego wydania ustanowionych przez rozporządzenie; i drugi, gdy zachodzi jakakolwiek inna wyjątkowa okoliczność. Rząd portugalski uważa, iż termin na wniesienie sprzeciwu ustanowiony w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 ma umożliwić podważenie zgodności z prawem lub ważności wierzytelności, która ma być poddana egzekucji, w sytuacji gdy europejski nakaz zapłaty spełnia wymogi ważności ustanowione w rozporządzeniu. Z drugiej strony ponowne badanie na mocy art. 20 ust. 2 nakazu ma zapobiec egzekucji nakazów zapłaty wydanych z naruszeniem rozporządzenia. Zdaniem rządu portugalskiego wydanie nakazu przez sąd niewłaściwy narusza istotną przesłankę ważności i powinna w tym przypadku istnieć możliwość zaskarżenia w terminie dłuższym niż termin ustanowiony w art. 16.

15. Komisja proponuje udzielić na pierwsze pytanie prejudycjalne odpowiedzi twierdzącej, a mianowicie że jeżeli nakaz został faktycznie wydany przez sąd niewłaściwy z punktu widzenia jurysdykcji międzynarodowej, to nakaz zapłaty został wydany w sposób błędny w świetle wymogów określonych w rozporządzeniu nr 1896/2006, co otwiera możliwość złożenia wniosku o ponowne zbadanie na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia. Na drugie pytanie prejudycjalne należy jej zdaniem udzielić odpowiedzi w drodze badania, czy wydanie nakazu zapłaty było w sposób „oczywisty" błędne. Jeżeli chodzi o jurysdykcję międzynarodową, to w większości przypadków nie jest „oczywiste", czy organ, który wydaje nakaz, jest lub też nie jest właściwy. Również zdaniem Komisji sprzeczne byłoby z celami rozporządzenia, gdyby zobowiązano sąd do badania w każdym przypadku w sposób wyczerpujący, czy jest on lub też nie jest właściwy do wydania nakazu.

16. Komisja proponuje ograniczyć zakres art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 stosownie do treści rozporządzenia nr 1215/2012 [3], tak aby można było wzruszyć europejski nakaz zapłaty po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu, jeżeli doszło do naruszenia postanowień dotyczących jurysdykcji międzynarodowej, w szczególności tych ustanowionych dla ochrony słabszej strony stosunku prawnego, lub w przypadkach przewidzianych w art. 24 rozporządzenia nr 1215/2012 (jurysdykcja wyłączna), do których odsyła art. 45 ust. 1 lit. e) ppkt (ii) rozporządzenia. Żaden z tych przypadków nie obejmuje możliwego naruszenia umowy prorogacyjnej, które leży u podstaw niniejszej sprawy, zatem nie można stwierdzić, iż wydanie nakazu zapłaty było w sposób „oczywisty" błędne.

17. Zatem według Komisji należałoby zbadać, czy zachodzi „inna wyjątkowa okoliczność" w rozumieniu art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006. Komisja proponuje dokonać wykładni zawężającej tego przepisu, ograniczając jego zakres do przypadków umyślnego nadużycia przepisów postępowania nakazowego, co należy udowodnić w każdym przypadku [4].

18. Rząd niemiecki uważa, że nie każda informacja niepoprawna lub nieprawdziwa zawarta w pozwie otwiera możliwość jego podważenia na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006. Ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty jest uzasadnione, gdy przy uwzględnieniu interesów obu stron jego egzekucja byłaby nie do zniesienia („unerträglich") dla jednej z nich. Rząd niemiecki przywołuje dodatkowo postanowienie Novontech-Zala [5], dotyczące art. 20 rozporządzenia nr 1896/2006, w którym Trybunał orzekł w związku z wynoszącym 30 dni terminem na wniesienie sprzeciwu, że „gdy […] przekroczenie wspomnianego terminu wynika z braku staranności przedstawiciela pozwanego, taka sytuacja, jako że można by jej było z łatwością uniknąć, nie może być objęta nadzwyczajnymi lub wyjątkowymi okolicznościami w rozumieniu [art. 20 ust. 1 lit. b) i art. 20 ust. 2]". Zdaniem rządu niemieckiego rozumowanie to należy również zastosować w obecnym postępowaniu i nie uznawać za „wyjątkową okoliczność" okoliczności przywoływanej przez kogoś, kto mógł jej z łatwością zapobiec. Dodatkowo byłoby sprzeczne z celami rozporządzenia nr 1896/2006 (w szczególności przyśpieszeniem postępowania oraz ograniczeniem kosztów), gdyby uznać, że można ponownie zbadać europejski nakaz zapłaty, przeciwko któremu istniała możliwość wniesienia sprzeciwu we właściwym terminie (sprzeciw, który dodatkowo nawet nie musi precyzować powodów złożenia zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia).

19. Zdaniem rządu niemieckiego okoliczność, iż powód wnoszący o wydanie europejskiego nakazu zapłaty oraz druga strona nie są zgodne co do właściwości międzynarodowej, nie jest w żadnym razie czymś „wyjątkowym", a w niniejszej sprawie Thomas Cook mogła bez większych problemów postawić zarzut braku właściwości sądu wydającego nakaz wnosząc sprzeciw. Wreszcie rząd niemiecki uważa, że w każdym wypadku, nawet jeżeli sąd, który wydał nakaz, nie miał jurysdykcji międzynarodowej, to i tak chodzi tu o bezstronny oraz niezależny organ państwa członkowskiego, w związku z czym brak jest powodów, dla których jego decyzja miałaby pomijać lub naruszać interesy Thomas Cook.

3 — Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 351, s. 1).

4 — Zdaniem Komisji nie wydaje się, aby okoliczność ta miała miejsce w niniejszej sprawie, w której Thurner Hotel określiła jurysdykcję międzynarodową Bezirksgericht für Handelssachen Wien na podstawie miejsca spełnienia obowiązków umownych zgodnie z art. 5 rozporządzenia nr 44/2001.

5 — C-324/12, EU:C:2013:205, pkt 21.

IV – **Analiza**

A – *Rozważania wstępne*

20. Sąd odsyłający przedkłada Trybunałowi dwa pytania prejudycjalne. Poprzez pierwsze pytanie zmierza on do ustalenia, czy na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 można wnosić o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty wydanego przez sąd niewłaściwy na podstawie informacji dotyczącej jurysdykcji zawartej w pozwie; poprzez pytanie drugie (jedynie w przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze) wnosi on o ustalenie, czy fakt, iż nakaz zostaje wydany na podstawie informacji dotyczącej jurysdykcji, która to informacja następnie okazuje się nieścisła, stanowi „wyjątkową okoliczność" w rozumieniu tego przepisu.

21. Moim zdaniem, jak proponuje rząd niemiecki w przedłożonych uwagach, oba pytania można połączyć w jedno, które miałoby następujące brzmienie:

„Czy art. 20 ust. 2 w związku z motywem 25 rozporządzenia nr 1896/2006 należy interpretować w ten sposób, że »wyjątkową okoliczność«, która pozwala pozwanemu, któremu doręczono skutecznie europejski nakaz zapłaty, wniesienie o ponowne zbadanie nakazu przez sąd, stanowi okoliczność, iż nakaz został wydany na podstawie informacji zawartej w pozwie, która następnie okazuje się nieścisła, w szczególności jeżeli od informacji tej zależy właściwość sądu?".

B – *Analiza pytania*

22. Artykuł 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006, zatytułowany „Ponowne badanie w wyjątkowych przypadkach", stanowi: „po upływie terminu określonego w art. 16 ust. 2 pozwany jest również uprawniony do złożenia wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty przez właściwy sąd w państwie członkowskim wydania, w przypadku gdy wydanie nakazu zapłaty było w sposób oczywisty błędne w świetle wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu lub ze względu na inne wyjątkowe okoliczności", która to okoliczność, zgodnie z motywem 25 rozporządzenia, do którego odwołuje się sąd odsyłający[6], mogłaby obejmować to, że „europejski nakaz zapłaty opiera się na nieprawdziwych informacjach zawartych w pozwie".

23. Jednakże zarówno wymóg zawarty w art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006, aby było „oczywiste", że wydanie nakazu zapłaty „było błędne", jak również wskazanie w motywie 25, iż „takie ponowne zbadanie nie powinno oznaczać, że pozwany uzyskuje ponowną możliwość zakwestionowania roszczenia", potwierdzają moim zdaniem tezę, że procedura „ponownego badania w wyjątkowych okolicznościach" musi być przedmiotem ścisłej wykładni. Zgadzam się zatem zasadniczo z rządem niemieckim co do tego, iż nie wszystkie nieprawdziwe lub nieścisłe informacje zawarte w pozwie mogą uzasadniać ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006.

6 — W treści drugiego pytania prejudycjalnego Handelsgericht Wien odwołuje się do „motywu 25 komunikatu Komisji Europejskiej 2004/0055 z dnia 7 lutego [2006 r.]". Przyjmuję jednak, że odwołuje się on do zmienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 lutego 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty [COM(2006) 57 wersja ostateczna], który wprowadził motyw 25 do rozporządzenia obecnie obowiązującego.

24. Przeciw szerokiemu stosowaniu drogi przewidzianej wyłącznie na wypadek wyjątkowych okoliczności przemawia również systematyka europejskiego postępowania nakazowego, które przyznaje dłużnikowi zasadniczo, jako jedyną możliwość reakcji na żądania wierzyciela, uprawnienie do złożenia sprzeciwu na mocy art. 16 rozporządzenia nr 1896/2006, podlegającego z tego względu bardzo niewielkim wymaganiom formalnym (sprzeciw musi być wniesiony na piśmie w terminie 30 dni) i żadnym wymaganiom materialnym (brak wymogu uzasadnienia sprzeciwu) [7].

25. Wobec powyższego uważam, że art. 20 ust. 2 w związku z motywem 25 rozporządzenia powinien być przedmiotem ścisłej wykładni, co do czego zgodni są wszyscy interwenienci, którzy złożyli uwagi, oprócz rządu portugalskiego.

26. W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, że co się tyczy informacji przedłożonej przez powoda w pozwie, możliwość ponownego zbadania nie powinna wchodzić w grę, gdy dłużnik (w szczególności gdy chodzi – jak w niniejszym przypadku – o przedsiębiorcę) mógł ocenić, badając skutecznie doręczony europejski nakaz zapłaty, że informacja, na której oparł się sąd wydający nakaz (tj. informacja dostarczona przez powoda), była nieścisła, niepoprawna lub nieprawdziwa. Zgadzam się zatem z Thurner Hotel oraz rządem austriackim, iż nie należy uznawać za „wyjątkową okoliczność" uzasadniającą ponowne zbadanie nakazu takiej nieprawdziwej lub nieścisłej informacji, na którą dłużnik mógł zareagować w sprzeciwie. Ostatecznie uważam, że „nieprawdziwe informacje", o których mowa w motywie 25 rozporządzenia nr 1896/2006, należy ograniczyć do tych, których nieprawdziwość lub nieścisłość zostaje ujawniona lub może zostać dostrzeżona przez dłużnika dopiero po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu z art. 16 ust. 2 rozporządzenia, co powinien w każdym wypadku ocenić sąd krajowy.

27. Z tego względu w ramach wstępnego wniosku wyrażam pogląd, że za „wyjątkową okoliczność" pozwalającą dłużnikowi na złożenie wniosku o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 można uznać jedynie fakt, iż został on wydany na podstawie informacji zawartej w pozwie, która po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu okazała się nieprawdziwa lub nieścisła, co dłużnik musi w każdym wypadku udowodnić. Innymi słowy, jeżeli nakaz został wydany na podstawie informacji zawartej w pozwie, której nieprawdziwość lub nieścisłość mogła być stwierdzona przez dłużnika w terminie przewidzianym w art. 16 ust. 2 rozporządzenia na wniesienie sprzeciwu, co winien ocenić sąd krajowy, to nie jest to „wyjątkowa okoliczność" uzasadniająca ponowne zbadanie.

28. Ze względów wskazanych poniżej uważam, że również fakt, że właściwość sądu, który wydaje nakaz, zależy od nieprawdziwej lub nieścisłej informacji zawartej w pozwie, do czego odnosi się w szczególności Handelsgericht Wien, nie prowadzi do przeciwnego wniosku.

29. Jak stwierdza się w motywie 16 rozporządzenia nr 1896/2006, „sąd powinien badać pozew [o wydanie europejskiego nakazu zapłaty], w tym kwestię właściwości […], na podstawie informacji podanych w formularzu", przy czym nie jest konieczne, aby badanie zostało przeprowadzone przez sędziego [8]. Pośród wymogów, które na mocy art. 8 rozporządzenia nr 1896/2006 ma zbadać, na podstawie właściwego formularza, sąd, do którego wnosi się pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, widnieje jurysdykcja międzynarodowa (art. 6 rozporządzenia). W tym rozumieniu ten, kto bada pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, ogranicza się do sprawdzenia, czy kod

7 — Wniesienie sprzeciwu na mocy art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 skutkuje zasadniczo tym, że dalsze postępowanie odbywa się przed właściwym sądem w państwie członkowskim wydania, zgodnie z przepisami regulującymi zwykłe postępowanie cywilne. W ramach tego postępowania można kwestionować dla przykładu jurysdykcję międzynarodową, w szczególności – co się tyczy niniejszego postępowania – ważność oraz skutki klauzuli prorogacyjnej uzgodnionej przez strony.

8 — Co więcej, art. 8 rozporządzenia nr 1896/2006 pozwala także na przeprowadzenie takiego badania w formie procedury zautomatyzowanej.

numeryczny (z trzech możliwych) odpowiadający kryterium decydującym o właściwości sądu wskazany przez pozwanego na formularzu A, określonym w załączniku I do rozporządzenia nr 1896/2006, jest prawdopodobny zgodnie z postanowieniami rozporządzenia nr 44/2001 [9], do którego odwołuje się art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 w związku z jurysdykcją sądową [10].

30. Z drugiej strony doręczając europejski nakaz zapłaty za pomocą formularza E, określonego w załączniku V rozporządzenia nr 1896/2006, informuje się pozwanego w lit. c), w sposób wyróżniony graficznie, o tym, iż może wnieść sprzeciw w terminie 30 dni, oraz o konsekwencjach braku sprzeciwu, a także iż „niniejszy nakaz został wydany wyłącznie na podstawie informacji dostarczonych przez powoda. Informacje te nie zostały zweryfikowane przez sąd".

31. Z tego względu w niniejszej sprawie i w sytuacji gdy – zdaniem sądu odsyłającego – nakaz zapłaty został Thomas Cook skutecznie doręczony, należy uznać, że spółka ta miała od momentu doręczenia (chwila, w której rozpoczyna bieg termin na wniesienie sprzeciwu) świadomość, iż nakaz został wydany wyłącznie na podstawie informacji przedstawionych przez Thurner Hotel na formularzu A, określonym w załączniku I rozporządzenia nr 1896/2006. W rezultacie nawet jeżeli z akt sprawy nie wynika, że Thomas Cook faktycznie otrzymał odpis formularza A, to belgijska spółka mogła przypuszczać, iż Thurner Hotel nie poinformowała w swym pozwie o istnieniu klauzuli prorogacyjnej uzgodnionej między stronami (skoro nakaz pochodził od sądu austriackiego, a nie sądu w Gandawie) i że zasadniczo osoba dokonująca badania na podstawie informacji zawartej w formularzu niekoniecznie wiedziała o istnieniu takiej klauzuli [11].

32. W tym względzie uważam ponadto, z uwagi na to że art. 24 rozporządzenia nr 44/2001 dopuszcza zasadniczo milczące porozumienie co do właściwości sądu, gdy pozwany wda się w spór przed sądem innym niż sąd wyjściowo wybrany przez strony [12], iż nie należy uznawać wprost za „nieprawdziwe informacje" w rozumieniu motywu 25 okoliczności, iż powód wnoszący o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, oczekując na reakcję dłużnika, wskazuje jako kryterium wyboru jurysdykcji sądu austriackiego miejsce wykonania zobowiązania (art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001) [13]. Jak Trybunał orzekł już w związku ze stanowiącymi tu odpowiednik przepisami Konwencji z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych

9 — Konkretnie art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1896/2006 stanowi, w zakresie istotnym dla niniejszego postępowania (w którym nie bierze udział żaden konsument), że „do celów stosowania niniejszego rozporządzenia właściwość określa się zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa wspólnotowego, w szczególności rozporządzenia (WE) nr 44/2001". Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1) zostało uchylone w dniu 10 stycznia 2015 r. rozporządzeniem nr 1215/2012, które nie obowiązywało jeszcze w chwili, gdy miały miejsce okoliczności z niniejszej sprawy.

10 — Jak stwierdza J.M. Kormann, „można dokonać jedynie badania prawdopodobieństwa poprzez zestawienie z danymi dotyczącymi wierzytelności głównej" (J.M. Kormann, *Das neue Europäische Mahnverfahren im Vergleich zu den Mahnverfahren in Deutschland und Österreich, Jena: Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft*, 2007, s. 96).

11 — Należy pamiętać, że zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. d) rozporządzenia nr 1896/2006 wnoszący o wydanie europejskiego nakazu zapłaty musi jedynie przedstawić na tym etapie *opis* okoliczności wskazanych jako podstawa roszczenia, tak więc jest bardzo prawdopodobne, że w chwili przeprowadzenia badania, do którego odwołuje się wskazany art. 8, sąd, do którego wniesiono pozew, nie dysponuje nawet umową zawartą pomiędzy stronami.

12 — Artykuł 24 rozporządzenia dopuszcza, że nawet gdy istnieje klauzula prorogacyjna uzgodniona między stronami, powód może wnieść pozew do innego sądu niż umówiony, a pozwany zaakceptować w sposób dorozumiany właściwość tego sądu, wdając się przed nim w spór, co prowadzi do prawnej bezskuteczności umowy prorogacyjnej, którą mogły zawrzeć wcześniej strony (z zastrzeżeniem przypadków jurysdykcji wyłącznej na mocy art. 2 rozporządzenia nr 44/2001). W tym względzie Trybunał orzekł już, w szczególności w odniesieniu do europejskiego postępowania nakazowego, że „sprzeciw wobec europejskiego nakazu zapłaty, który nie zawiera zarzutu braku jurysdykcji państwa członkowskiego wydania, nie może być uważany za wdanie się w spór w rozumieniu art. 24 rozporządzenia (WE) nr 44/2001", nawet jeżeli pozwany przedstawił w ramach wnoszonego przez siebie sprzeciwu wobec europejskiego nakazu zapłaty argumenty co do istoty sprawy (wyrok Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393). Zobacz również ogólnie co do art. 24 wyrok Cartier parfums-lunettes i Axa Corporate Solutions assurances (C-1/13, EU:C:2014:109 pkt 34 i nast.).

13 — Pamiętając równocześnie, że Thurner Hotel kwestionuje istnienie klauzuli prorogacyjnej, o której wspomina Thomas Cook (zob. pkt 2, 3 uwag Thurner Hotel).

i handlowych (zwanej dalej „konwencją brukselską”)[14], „nie było powodów związanych z ogólną systematyką lub celami tej konwencji, by uznać, że strony umowy dotyczącej jurysdykcji w rozumieniu art. 17 [art. 23 rozporządzenia nr 44/2001] nie mogą zwrócić się o rozstrzygnięcie sporu do innego sądu niż ustalonego w drodze umowy”[15].

33. Należy również pamiętać, że samo występowanie takiej klauzuli w ogólnych warunkach umownych uzgodnionych między stronami nie oznacza, że jest ona ważna zgodnie z art. 23 rozporządzenia[16]. Ocena ważności klauzuli pod względem formalnym w przypadku sporu w tej kwestii między stronami wymagałaby badania znacznie głębszego przez sąd, który rozpoznaje sprawę, niż to przewidziane w art. 8 rozporządzenia nr 1896/2006, nawet jeżeli sąd zostanie poinformowany o klauzuli w pozwie o wydanie europejskiego nakazu zapłaty. Z tego względu uważam, iż w przypadku gdy wnoszący o wydanie europejskiego nakazu zapłaty ma wątpliwości co do ważności lub skuteczności klauzuli prorogacyjnej zawartej w ogólnych warunkach umownych, to nie ma obowiązku przywołać jej w formularzu, za pomocą którego wnosi się o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, skoro kwestie te nie będą mogły być kwestionowane w żadnym razie w kontekście europejskiego postępowania nakazowego.

34. Z tego względu przyjmuję, że za „wyjątkową okoliczność” pozwalającą dłużnikowi wnosić o ponowne zbadanie europejskiego nakazu zapłaty na mocy art. 20 ust. 2 rozporządzenia nr 1896/2006 należy uznać w takim razie jedynie sytuację, gdy nakaz został wydany na podstawie informacji zawartej w pozwie, która okazała się nieprawdziwa lub nieścisła w czasie rzeczywiście późniejszym, po upływie terminu do wniesienia sprzeciwu, nawet jeżeli od tej informacji zależy właściwość sądu, w szczególności gdy powód pominął klauzulę prorogacyjną, jaką strony miały uzgodnić.

35. Wobec powyższego uważam, iż na pytanie prejudycjalne wniesione przez Handelsgericht Wien należy udzielić następującej odpowiedzi: w okolicznościach niniejszej sprawy art. 20 ust. 2 w związku z motywem 25 rozporządzenia nr 1896/2006 należy interpretować w ten sposób, że nie stanowi „wyjątkowej okoliczności” umożliwiającej pozwanemu, któremu skutecznie doręczono europejski nakaz zapłaty, wniesienie o ponowne zbadanie nakazu przez sąd sama okoliczność, iż nakaz został wydany na podstawie nieprawdziwych lub nieścisłych informacji zawartych w pozwie, nawet jeżeli od tych informacji zależy właściwość sądu, w szczególności gdy powód nie wskazał klauzuli prorogacyjnej, jaką strony miały uzgodnić, chyba że dłużnik może udowodnić przed sądem krajowym, iż o nieprawdziwości lub nieścisłości informacji zawartej w pozwie mógł dowiedzieć się dopiero po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu ustanowionego w art. 16 ust. 2 rozporządzenia.

V – **Wnioski**

36. Mając na uwadze powyższe, proponuję, aby Trybunał udzielił na pytanie przedłożone mu przez Handelsgericht Wien następującej odpowiedzi:

Artykuł 20 ust. 2 w związku z motywem 25 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty w ten sposób, że nie stanowi „wyjątkowej okoliczności” umożliwiającej pozwanemu, któremu skutecznie doręczono europejski nakaz zapłaty, wniesienie o ponowne zbadanie

14 — Dz.U. 1972, L 299, s. 32, w brzmieniu zmienionym przez konwencje o przystąpieniu nowych państw członkowskich do tej konwencji.

15 — Wyrok Elefanten Schuh (150/80, EU:C:1981:148), pkt 10. Zobacz też wyrok ČPP Vienna Insurance Group (C-111/09, EU:C:2010:290), pkt 21 i nast. Należy w tym miejscu również przypomnieć, że art. 35 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 nie zabrania uznania orzeczenia wydanego z naruszeniem klauzuli prorogacyjnej uzgodnionej na mocy art. 23. Wyklucza się jedynie uznanie orzeczeń wydanych niezgodnie z przepisami sekcji 3 (jurysdykcja w sprawach dotyczących ubezpieczenia), 4 (jurysdykcja w sprawach dotyczących umów zawartych pomiędzy konsumentami) oraz 6 (jurysdykcja wyłączna) rozdziału II rozporządzenia lub w przypadkach przewidzianych w art. 72.

16 — Zobacz w tym względzie P. Mankowski, Artikel 23 Brüssel I-VO, w: T. Rauscher (Hrsg.): *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht – EuZPR / EuIPR*. Munich, Sellier, 2006, s. 411 i nast., w szczególności pkt 16 i nast.

nakazu przez sąd sama okoliczność, iż nakaz został wydany na podstawie nieprawdziwych lub nieścisłych informacji zawartych w pozwie, nawet jeżeli od tych informacji zależy właściwość sądu, w szczególności gdy powód nie wskazał klauzuli prorogacyjnej, jaką strony miały uzgodnić, chyba że dłużnik może udowodnić przed sądem krajowym, iż o nieprawdziwości lub nieścisłości informacji zawartej w pozwie mógł dowiedzieć się dopiero po upływie terminu na wniesienie sprzeciwu ustanowionego w art. 16 ust. 2 rozporządzenia".